

De 'goed gestarte campagne' van Poetin

Speelt terreur Medvedev & Poetin in de kaart?

De aanslag in Moskou geeft Poetin en Medvedev een uitgelezen excuus om de touwtjes nog strakker in handen te houden, schrijft RIA LAENEN. De Russische bevolking berust, maar toont ook sporen van weerstand.

'We moeten alles wat terrorisme en extremisme voedt uitroeien. Dat zijn in de eerste plaats armoede, werkloosheid, een laag opleidingsniveau, corruptie en wetteloosheid.' Deze woorden sprak de Russische premier Poetin vorige week vrijdag nog uit op de eerste bijeenkomst van de onlangs opgerichte

regeringscommissie voor de sociaal-economische ontwikkeling van de Noord-Kaukasus.

Dat het Russische regime nog veel werk voor de boeg heeft in de strijd met het terrorisme bleek maandag nog maar eens uit de bijzonder gewelddadige aanslag op de luchthaven van Domodedovo. Rusland werd opnieuw recht in het hart getroffen, net als nog geen jaar geleden met de aanslagen in de metro in Moskou. Opnieuw vielen er veel gewone burgers als slachtoffers, deze keer ook buitenlanders. Domodedovo groeide de laatste jaren uit tot de drukste en modernste luchthaven van Moskou, de plaats dus waar veel buitenlanders voor het eerst voet aan grond zetten op Russische bodem.

Gewenning

Uit de eerste berichtgeving mag dan misschien blijken dat de meeste Moskovieten en de rest van de Russen relatief gelaten reageren op deze nieuwe aanslag en dat een zekere gewenning aan dit soort geweld zich begint voor te doen. Toch is dit zeker een mokerslag voor de Russische samenleving. Het onveiligheidsgevoel zal weer toenemen. Het is de vraag of de Russen zich opnieuw en masse achter hun leiders zullen scharen, zoals ze dat in het verleden al zo vaak hebben gedaan, in de hoop dat deze leiders hun veiligheid zouden garanderen. En zullen ze daarbij aanvaarden dat hun burgerrijheden nog verder worden beknot? Want meer dan waarschijnlijk zal de tandem Medvedev-Poetin deze bloedige aanslag aangrijpen om de touwtjes nog strakker in de handen te nemen.

Veel Russen stellen nog steeds hun vertrouwen in die tandem, vooral in Vladimir Poetin, die in hun ogen eindelijk orde op zaken stelde en een einde maakte aan de tumultueuze chaos die ze onder Boris Jeltsin in de jaren negentig ervoeren. In dat uitgestrekte Rusland, waar verschillende honderden etnische groepen samenleven, is de bereidheid van de bevolking om in dat streven naar orde verregaande bevoegdheden te verlenen aan een sterke leider heel groot. Het is een herhaaldelijk weerkerend thema in de Russische geschiedenis. Omgaan met multiculturaliteit, vooral in de etnisch bijzonder heterogene Kaukasus, is voor Rusland altijd al een grote uitdaging gebleken. In de loop van de geschiedenis werden verschillende strategieën met wisselend succes toegepast om etnische spanningen de kop in te drukken. Stalins verdeel-en-heersstrategie creëerde langdurige negatieve gevolgen in de regio. Ook in het post-Sovjet Rusland vond men geen pasklare formules om de verhouding tussen de etnische Russen en de andere volkeren op een optimale manier te laten verlopen, ook al werd de multiculturaliteit benadrukt als een essentieel kenmerk van de nieuwe Russische staat door

ze vast te leggen in de grondwet. We zien in de praktijk xenofobie en racisme hand over hand toenemen. Daarbij moeten vooral de volkeren uit de Kaukasus het ontgelden. Nog vorige week haalde Zjirinovski, de leider van de extreem-rechtse partij LDPR, in een populaire talkshow zwaar uit naar wat hij de 'onhandelbare' volkeren uit de Noord-Kaukasus noemde. Hij omschreef hij met name de volkeren uit Dagestan, Tsjetsjenië en Ingoesjetië als mensen die niet willen werken en die leven op kosten van de etnische Russen.

Poetin zelf hanteert voortdurend een patriottisch discours en geeft op zijn minst de indruk een gedoogbeleid te voeren tegenover mensen die dat patriottisme laten overhellen in de richting van extreem-nationalisme. Dit is een zeer gevaarlijke tendens. Nog in december braken er in Moskou hevige racistische rellen uit na de dood van een voetbalsupporter. Zowel de etnische spanningen als de toenemende radicalisering van een aantal islamgroeperingen in de Noord-Kaukasus leveren Medvedev en Poetin voor de grote meerderheid van de bevolking het perfecte excuus om de macht nog meer te centraliseren.

Cynisme

Het ziet er niet naar uit dat de Russische bevolking meteen haar vertrouwen in president en premier zal verliezen. Dat de strijd tegen het terrorisme wordt aangewend om een verstrakking van het autoritaire regime goed te praten zal ze nog wel een tijdje slikken.

Maar toch biedt deze aanpak weinig toekomstperspectief. Rusland komt zo terecht in een vicieuze spiraal van geweld en corruptie, waarvan een aantal Russen toch stilaan de buik vol krijgt. Dat blijkt uit enkele zeer cynische opmerkingen op Twitter en blogs na de aanslag maandag zoals: 'Vladimir Vladimirovitsj, ook zonder een terreurdaad zouden we u opnieuw verkozen hebben' of 'Gefeliciteerd Vladimir Poetin, uw verkiezingscampagne is goed van start gegaan.'

De herhaalde terreuraanslagen - die van maandag was waarschijnlijk niet de laatste helaas - speelden misschien tot voor kort in de kaart van Poetin en co, maar beginnen misschien ook de zwaktes te onthullen van het systeem, dat bijna twintig jaar na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie almaar verder afwijkt van de weg naar democratisering.

RIA LAENEN

Wie? Wetenschappelijk medewerker aan het Instituut voor internationaal en Europees beleid (KU Leuven).

Wat? De aanslag in Moskou is hoegenaamd niet bevorderlijk voor de democratisering in Rusland.

Waarom? De intolerantie tegenover de volkeren uit de Noord-Kaukasus wordt erdoor gevoed, en dat komt het regime niet slecht uit.